

Reservasjonsmulighet for leger

HELSEVESENET

Inntil 31. oktober i år, har fastleger i Norge hatt anledning til å følge sin moralske overbevisning ved at de har kunnet reservere seg mot å henvise til abort, forskrive prevensjonsmidler som virker etter befruktning og henvise assistert befruktning. Dette har ikke vært en lovfestet rett for legene, men en innarbeidet og velfungerende praksis, støttet av Rådet for legeetikk og akseptert av Helsetilsynet. De legene som har reservert seg, har sørget for at pasientene fikk sin rett til helsehjelp oppfylt hos en annen lege. Gjennom et rundskriv til landets kommuner har Helse- og omsorgsdepartementet fjernet denne muligheten. Fastleger er nå pålagt å utføre og henvise til alle former for etisk omstridt helsehjelp som er lovlig i Norge. Vi kan anta at det også vil gjelde for andre former for etisk omstridt helsehjelp som kan bli lovlig i fremtiden.

Reservasjon mot typer helsehjelp som ligger utenfor den tradisjonelle legerollen, bør ikke være til hinder for å arbeide som fastlege.

Pålegget setter mange fastleger i en vanskelig situasjon. For det første viser mangelen på toleranse i samvittighetsspørsmål at vårt samfunn mangler et av kjennetegnene på et godt demokrati: flertallets respekt for mindretallet. For det andre er vi bekymret over hva det vil gjøre med yrkesetikken dersom man systematisk fjerner de kritiske røstene.

I diskusjonen om hvorvidt fjerningen av reservasjonsmuligheten for fastleger innebærer et yrkesforbud, fremmes argumenter om at medisinen er mangfoldig og at legene som rammes, kan finne seg arbeid i andre deler av medisinen. Det er selvsagt riktig. Imidlertid reiser det både praktiske og prinsipielle spørsmål. Det praktiske handler om å flytte, å ta en ny spesialistutdanning og om pasienter som mister fastlegen sin. Det prinsipielle handler om at de fleste velger å bli lege for å forebygge, lindre og kurere sykdom. Dette har helt

siden antikken vært kjernen i legerollen. Ingen av de områdene der vi mener at et reservasjonsønske bør respekteres, handler om å forebygge eller behandle sykdom. Reservasjon mot typer helsehjelp som ligger utenfor den tradisjonelle legerollen, bør ikke være til hinder for å arbeide som fastlege.

Reservasjonsmulighet handler ikke om å felle en moralsk dom over pasientene eller å legge hindringer for at pasientene skal få oppfylt sin lovfestede rett til helsehjelp. Reservasjonsmulighet er viktig for å ivareta legers integritet – noe som både er et gode for den enkelte legen og for samfunnet. For at en slik ordning skal kunne fungere, stiller det krav både til den enkelte legen og kommunen der legen jobber. Legen og kommunen må samarbeide om å etablere gode ordninger som ivaretar pasientens rett til helsehjelp. Noen ganger er det allerede flere leger i et område som har reservert seg eller det er lang vei til annen lege. I slike tilfeller kan gode lokale løsninger måtte innebære at man går forbi den best kvalifiserte søkeren til en fastlegehjemmel for at pasientene i området uten urimelig byrde skal få oppfylt sine lovfestede rettigheter. Det tilsvarer ordningen som praktiseres ved gynekologiske avdelinger der mange leger reserverer seg mot å utføre abort.

Problemet oppstår når legens behov for å bevare sin moralske integritet står mot pasientens rett til helsehjelp. Regjeringens tolkning av lovverket er nok riktig. Imidlertid bekymrer det oss at regjeringen i sin iver etter å tolke regelverket ser ut til å glemme at jussen ikke kan og ikke bør erstatte etikken. Samvittighetshetsfriheten kan opprettholdes ved å få til smidige løsninger mellom fastleger og kommuner slik at den enkelte pasient ikke blir skadelidende. Om en slik smidighet ikke er forenlig med dagens lovgivning, kan man lovfeste reservasjonsmuligheten. Hvorvidt man lar samfunnsutviklingen styres av etikken eller loven, vil på dette området utgjøre en stor forskjell.

OLAV MAGNUS S. FREDHEIM
Styreleder
CARL FREDRIK KNOBLOCH
Nestleder
INGRID M. HARDANG
Etikuttvalget
Norges kristelige legeforening

NSB lytter og lærer

NSB

Etikeren i Morgenbladet 18. november tar for seg NSB, og leserens spørsmål omhandler hvordan han eller hun skal forholde seg til NSB-ansatte. At en av våre mange trofaste kunder kan føle aggresjon eller maktesløshet over forsinkelser eller manglende plass på togene har vi i NSB stor forståelse for.

Vi ønsker ikke å angripe «Etikerens» etikk, men ønsker i stedet å ta ansvar ved å komme med noen faktaopplysninger:

Det er en kjensgjerning at vi har for få tog på Østlandet, og vi har derfor anskaffet 50 nye tog. De første togene settes i drift på Vestfoldbanen i februar/mars neste år. Dette er et viktig bidrag for at vi skal kunne gi våre kunder flere seter, høyere komfortnivå og bedre driftsstabilitet ved at de eldste togene blir erstattet med nye. I morgen og ettermiddagsrushet vil det imidlertid fortsatt være trangt om plassen fordi det er begrenset sporkapasitet og dermed en begrensning på antall tog som kan trafikere. Antall kunder øker parallelt med økning i antall tilbudte seter. I tillegg satses det nå flere milliarder på utvikling av infrastrukturen. I takt med ferdigstilling av disse prosjektene vil jernbanens ytelsesevne øke.

Tro mot sentrum

REGJERINGSKOALISJON

Det er ikke troløst å være tro mot sentrum. KrF er et sentrumparti som ikke hører hjemme i verken en rød eller blå blokk.

Aslak Bonde skriver i Morgenbladet at KrF ved å være et sentrumparti er troløse mot Arbeiderpartiet og Høyre. Han har på en måte rett i det: Sentrumpartiene kan ikke binde seg fast til en blokk. Det ligger i vår natur og i vår posisjon i det politiske landskapet at vi samarbeider både med venstre- og høyresiden, alt etter hvor vi får mest gjennomslag for vår politikk. Dette er ingen ny linje for KrF, det handler ikke om at jeg forsøker å «gjenreise sentrumstanken og frikoble» fra blokkene. Det handler om videreføring av linjen som Høybråten, Svarstad Haugland, Bondevik, Aano og mange med dem, har styrt KrF etter.

For KrF utgjør Sentrum den helt naturlige tredje vei: mellom sosialisme og liberalisme, mellom statstro og fellesskapsforakt, mellom kollektivismen og individualisme.

Sentrum har et verdifelleskap og et grunnleggende

NSBs konduktører har til oppgave å ivareta passasjerens sikkerhet, sjekke/selge billetter og yte service om bord i våre tog. Hvis kunder kommer med tilbakemeldinger om uønsket oppførsel fra vårt personale, og klagen identifiserer hvilket tog hendelsen skjedde på, blir hendelsen registrert og tatt opp med den enkelte ansatte av dennes leder. Det betyr at vi vektlegger kontinuerlig læring og korrigerer av uønsket adferd. Vi bruker store ressurser på å tilføre kompetanse på service til våre medarbeidere og ledere. Vi har en ambisjon om å få flere fornøyde kunder. Dette er en krevende oppgave som krever innsats over tid på alle elementene i vår leveringsevne. Lyspunktet som inspirerer oss som har dette som arbeidsoppgave er at vi nå kan glede oss over at 9 av 10 tog er i rute på Østlandet. Vi har et stykke vei å gå for å få kundenes tillit, som vi kun får når vi fortjener det. Derfor jobber vi aktivt for å heve servicenivået i alle ledd av organisasjonen.

NSB gjør undersøkelser blant sine kunder to ganger i året og flere tusen kunder sier da sin mening om oss. Ombordpersonalet får i disse undersøkelsene svært gode tilbakemeldinger fra kundene.

NSB har et eget servicesenter

Min respekt for NSB-ansatte nærmer seg nå samme nivået som for parkeringsvakter. Må jeg kjøpe bil?

MORGENBLADET 18. NOVEMBER

som jobber systematisk med forbedringsarbeid og besvarer alle kundehenvendelser (ris og ros). Alle henvendelser blir registrert og systematisert for videre oppfølging i vårt forbedringsarbeid. Vi har ansvarlige strekningsledere på hver banestrekning

Og ansvarlige ledere for hvert fagområde som er ute i driften for aktivt å delta i kundedialogen. Respekt er sentralt i all dialog og jeg ber om respekt for den enkelte NSB-ansatte, det er ledelsen som er ansvarlig for tilrettelegging av forbedringer og kundeopplevelsen.

NSB har alltid ønske om å høre kundenes meninger og er ydmyke overfor til disse tilbakemeldingene. For konkrete kundedklager, benytt nsb.no, facebook eller twitter.

METTE SØRFONDEN
Direktør NSB Øst

samfunnssyn som lever uavhengig av regjeringskonstellasjoner. Vi ser stadig at sentrumsposisjonen oppfattes som vegring mot å velge side, mens forståelsen for at sentrum er en selvstendig politisk posisjon mangler.

Sp, KrF og V er ikke enige i alle saker, men vi er enige om noe av det viktigste: at samfunnet må ha plass til alle. I sentrum vektlegger vi de mellommenneskelige fellesskapene i alle slags familier, i lokalmiljøene rundt i landet og i mangfoldet av frivillige organisasjoner. Det er i disse sosiale relasjonene vi realiserer oss selv som hele mennesker, som borgere og medmennesker – ikke bare som produsenter eller kunder i en velferdsstat.

Sentrum velger en middelvei på den økonomiske høyre-venstre aksene. Dette er ingen lunken mellomposisjon, eller vegring mot å velge side. Vi vil ikke ha mer statlig overstyring, men heller ikke mer blind tro på markedstenkning, privatisering og skattelette. Sentrum står for den gyldne middelvei.

Sentrum definerer seg først og fremst seg gjennom de verdiene som sentrumpartiene har båret fram i norsk politikk

gjennom mange generasjoner, og ikke gjennom sitt forhold til andre partier. Sentrumpartiene har gjennom tidene valgt forskjellige samarbeidspartnere. Uavhengig av samarbeidskonstellasjoner, står alle de tre sentrumpartiene for viktige sentrumsverdier.

Vi er mange som gleder oss over at sentrumpartiene nå har styrket stillingen etter stortingsvalget for to år siden. Mange har gang på gang snakket om sentrums død. Dette valget viser at de tok feil. Sentrum i norsk politikk lever i beste velgående. Samtidig er fløypartiene betydelig svekket. Også det er godt nytt for oss i sentrum. Det ser ut til at sentrums verdier og sentrumpolitikk vil prege det norske samfunnet i tiden som kommer.

Jeg mener det er avgjørende for det norske samfunnet at norsk politikk ikke blir et toblokkssystem der velgerne må velge enten rødt eller blått. Norge trenger sentrumpartiene.

For KrF vil det være viktig å arbeide for et samlet og styrket sentrum fram mot valget i 2013. Jeg tror at de som vinner sentrum, vinner valget i 2013.

KNUT ARILD HAREIDE
Leder i Kristelig folkeparti